

Στην Παναγία τη Βουλκανιώτισσα στην Μεσσηνία

/ [Ιερές Μονές](#)

Στη συμβολή των ορέων της Ιθώμης και της Εύας (Άγίου Βασιλείου) και ενδιάμεσα στα χωριά Αρχαία Μεσσήνη (Μαυρομμάτι) και Βαλύρα του Δήμου Ιθώμης, υψώνεται τεράστιο και μεγαλοπρεπές το Ιστορικό Μοναστήρι του Βουλκάνου, το οποίο ιδρύθηκε το 17ο αιώνα μ.Χ. Το όνομά του «Βουλκάνος» και παλαιότερα «Βουρκάνο», «Δορκάνο» και «Βουλκάνη», το οφείλει κατά πάσα πιθανότητα σε βυζαντινό άρχοντα ή κτίτορα, στον οποίο ανήκε η περιοχή πέριξ του όρους Ιθώμη.

Πρόδρομος βέβαια, αυτού του μοναστηριού είναι η Μονή της Παναγίας της «Κορυφής» ή της Παναγίας «Επανωκαστριτίσσης», η σήμερα ονομαζόμενη «Καθολικόν» και ευρισκομένη στην κορυφή του όρους Ιθώμη, εκεί που άλλοτε υπήρχε η Ακρόπολις της Αρχαίας Μεσσήνης.

Υπάρχει παράδοση ότι η Μονή της Κορυφής κτίστηκε στις αρχές του 8ου αιώνα μ.Χ., γύρω στο 725 μ.Χ. από εικονολάτρες Μοναχούς, εκεί όπου ευρέθη η σεπτή Εικόνα τη Παναγίας μας, κρεμασμένης σ' ένα πουρνάρι και με τη συντροφιά ενός αναμένου καντηλιού αλλά και άλλη παράδοση, που αναφέρει ότι κτίτοράς της είναι ο αυτοκράτορας Ανδρόνικος Β΄ ο Παλαιολόγος (1282 – 1328 μ.Χ.) χωρίς όμως και οι δύο να επιβεβαιώνονται ιστορικά. Ο Ναός της παλαιάς μονής είναι τρίκλιτη θολωτή βασιλική, σήμερα δίκλιτη, μέ πολλές μεταγενέστερες παρεμβάσεις και έχει κτισθεί επάνω στο χώρο του ειδωλολατρικού ναού του «Ιθωμάτα» Δία αφού χρησιμοποίησαν ογκόλιθους απ' αυτόν. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι τοιχογραφίες του Ναού που έχουν ζωγραφηθεί από τους Ναυπλιώτες αδελφούς Δημήτριο και Γεώργιο Μόσχου, το έτος 1608 μ.Χ. Στη συμβολή της μεσημβρινής με τη δυτική πτέρυγα των κελλιών του μοναστηρίου υπάρχει το βυζαντινό Φωτάνημα, που ήταν ειδικός χώρος με εστία φωτιάς και πεζούλια γύρω απ' αυτή, στα οποία κάθονταν οι μοναχοί και ζεσταίνονταν κατά το χειμώνα. Για την ιστορία αναφέρεται, ότι Φωτανάματα στην Εκκλησία της Ελλάδος υπάρχουν 11 συνολικά.

Το μοναστήρι της Κορυφής εγκατέλειψαν οι Πατέρες το έτος 1625 μ.Χ. λόγω του αβάσταχτου ψύχους των χειμερινών μηνών αλλά και της δυσκολίας των προσκυνητών να φτάσουν σ' αυτό κι έτσι αναζήτησαν τόπο νοτιότερα και τον βρήκαν στο σημερινό χώρο του νέου μοναστηριού αφού τον αγόρασαν από τον πατέρα του Τούρκου αγά της Ανδρούσης αντί 10.500 γροσίων. Στον αγορασθέντα τόπο βρήκαν μια πηγή ύδατος, τη γνωστή έως και σήμερα «Μάνα του νερού» κι

έναν διώροφο πύργο, που έγινε η αρχή του νέου μοναστηριού αφού συνέχεια αυτού έκτισαν το σημερινό επιβλητικό συγκρότημα με τα χαγιάτια και τις καμάρες.

Ο Ναός της νέας κάτω μονής ανηγέρθη το 1701 μ.Χ. και είναι Βυζαντινού ρυθμού σταυροειδής μετά τρούλλου. Τιμάται στο Γενέσιο της Υπεραγίας Θεοτόκου καθ' όσον ο Ναός της παλαιάς μονής τιμάται στην Κοίμηση της Υπεραγίας Θεοτόκου, που αποτελεί την κεντρική πανήγυρι και των δύο μοναστηριών.

Παλλάδιο και θησαυρός του μοναστηριού είναι η θαυματουργός Εικόνα της Παναγίας της Βουλκανιώτισσας, πού φέρει την επιγραφή «Η Οδηγήτρια η επονομαζομένη τω όρει Βουλκάνω». Στο μοναστήρι ακόμη φυλάσσονται ιερά Λείψανα πολλών Αγίων της Εκκλησίας μας, μεταξύ των οποίων του Αγίου Νεομάρτυρος Ιωάννου του Μονεμβασιώτου, του Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου και του Καλαματιανού Αγίου Ηλία του Αρδούνη . Στη δε πλούσια βιβλιοθήκη του υπάρχουν παλαιά και νέα βιβλία, ιδιόχειρα συγγράμματα, Τουρκικά έγγραφα και 4 Σιγίλλια των κατά καιρούς Πατριαρχών Κωνσταντινουπόλεως, που αναγνωρίζουν ή επικυρώνουν τα προνόμιά του.

Ιδιαίτερη προσοχή και λατρευτικό ενδιαφέρον από μέρους του ευσεβούς λαού ελκύουν οι εορτές και πανηγύρεις της μονής τόσο τον Δεκαπενταύγουστο με τη μεταφορά της Εικόνας της Παναγίας στο θρόνο Της, στο μοναστήρι της Κορυφής

και την έναρξη των εορταστικών ιερών ακολουθιών όσο και τη νύκτα της 19ης προς 20ήν Σεπτεμβρίου με την Κάθοδο της Βουλκανιώτισσας στην πόλη της Μεσσήνης, σε ανάμνηση θαυματουργικής επεμβάσεως της Υπεραγίας Θεοτόκου, όταν φοβερή επιδημία πανούκλας είχε απλωθεί σε όλη σχεδόν τη Μεσσηνία και είχε σκορπίσει το θάνατο και τη δυστυχία γύρω στα 1755 μ.Χ. και τότε πρωτολιτανεύτηκε η Αγία Εικόνα Της. Αυτή τη νύχτα, χιλιάδες άνθρωποι οδοιπορούν και ανάμεσά τους πολλά νέα παιδιά, συνοδεύοντας τη Βουλκανιώτισσα Κυρά και διανύοντας απόσταση 20 χιλιομέτρων πεζοπορίας. Η Κάθοδος αυτή ξεκινά στις 2 το πρωί από το Βουλκάνο και καταλήγει στη «Μαυροματέϊκη Παναγίτσα» γύρω στις 7.30 το πρωί της 20ης Σεπτεμβρίου. Η επίσημη υποδοχή της Εικόνας γίνεται στις 9.30 π.μ. στο εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής, παρά την είσοδο της Μεσσήνης, από τον Μητροπολίτη Μεσσηνίας, τις αρχές του τόπου και πλήθος λαού. Πάνδημη είναι και η Λιτανεία στους κεντρικούς δρόμους της πόλεως για να καταλήξει στο Βουλκανιώτικο Μετόχι της Πανηγυρίστρας, όπου και εναποτίθεται η Ιερά Εικόνα. Ακολουθεί οκταήμερο προσκύνημα μέχρι της 28ης Σεπτεμβρίου, οπότε την 5η απογευματινή αυτής της ημέρας άρχεται η άνοδος της Εικόνας για το μοναστήρι της, πρώτα με λιτάνευσή της εντός της Μεσσήνης και στη συνέχεια με πορεία προς το Βουλκάνο, όπου καταλήγει τη 12η νυχτερινή.

Η Μονή Βουλκάνου ανέκαθεν υπήρξε ανδρική και ποτέ δεν σταμάτησε η λειτουργία της. Σήμερα αποτελεί το μοναδικό ανδρώο Κοινόβιο της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας.

Η Σύναξη της Παναγίας της Βουλκανιώτισσας στην Μεσσηνία τιμάται κάθε χρόνο στις 20 Σεπτεμβρίου.

